

Raadscommissievoorstel

Status: Voorbereidend besluitvormend

Agendapunt:	6
Onderwerp:	Kadernota Duurzaamheid
Datum:	18 oktober 2016
Portefeuillehouder:	dhr. N.L. Agricola
Decosnummer:	517
Informant:	Irene van Oenen i.vanoenen@dalfsen.nl (0529) 488 917

Voorstel:

1. De kadernotitie Duurzaam Dalfsen vast te stellen.
2. Ambitie 'Dalfsen CO2-neutraal in 2025' te verbreden naar 'Energie in balans', zonder streefdatum.
3. In te stemmen met energie, mobiliteit, voedsel, water als hoofdthema's voor het Dalfser duurzaamheidsbeleid.
4. In te stemmen met de veranderende rol van de gemeente: van regisseur naar faciliterende partner en ondersteuner.
5. De financiële consequenties te verwerken in de Voorjaarsnota 2017.

Inleiding:

In het najaar van 2015 heeft uw raad het meerjarenprogramma Duurzaamheid 2016-2019 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma besproken. Het uitvoeringsprogramma 2016-2017 is vastgesteld, het meerjarenprogramma niet. Ambitie en uitvoering leken onvoldoende in balans en de CO₂-doelstellingen sloten niet meer aan bij de eigen beleving en die van organisaties, bedrijven en inwoners. Er ontstond behoefte aan een verdiepingsslag, waarbij de duurzame dorpen hun inbreng moesten krijgen. Daarom zijn drie werkconferenties (april en september 2016) georganiseerd, waarbij de raadsleden en de mensen die actief zijn in de duurzame dorpen hun dromen, doelstellingen en acties hebben gedeeld. Het College kreeg de opdracht uit de opbrengsten van deze bijeenkomsten de hoofdlijnen te filteren voor het nieuwe meerjarenprogramma Duurzaamheid. Dat is de kadernotitie 'Duurzaam Dalfsen - Energie(neutraal) in balans' geworden. Wij vragen u de kaders vast te stellen. Het college maakt daarna een beleidsplan en een uitvoeringsprogramma.

Argumenten:

1.1 Duurzaamheid is een belangrijk speerpunt van de raad

In het raadsdocument 2014-2018 is nadrukkelijk aandacht gegeven aan het beleidsthema duurzaamheid. In het raadsdocument is gesteld dat de raadsambities uit het Meerjarenprogramma Duurzaamheid de komende raadsperiode onverminderd van kracht blijven. Met de koerswijziging die nu plaatsvindt, blijft duurzaamheid hoog op de agenda staan. Daarmee geven we invulling aan doelen die regionaal en landelijk (Klimaatverdrag) worden gesteld.

2.1 'Energie in balans' is een aansprekender term dan CO₂

Tijdens de werkconferenties bleek CO₂ een moeilijk begrip. Er moest iets toegevoegd worden dat makkelijker voor te stellen is. Energieneutraal spreekt meer tot de verbeelding – alle energie die we gebruiken willen we duurzaam opwekken. Daarnaast blijft CO₂-neutraal de stip op de horizon. We beginnen met besparen. De energievraag die overblijft halen we uit oneindige bronnen, die het klimaat gezond houden. We willen vooral lokaal opwekken, om onafhankelijk te zijn en geldstromen binnen de eigen gemeente te kunnen houden. De generaties na ons laten we een schone leefomgeving na.

2.2 Uit de werkconferenties lag de nadruk op verbreding, minder op streefdata

De opdracht aan het college was een kadernotitie te maken met de opbrengsten van de bijeenkomsten als basis. Er is tijdens die bijeenkomsten geen eenduidige streefdatum genoemd. Wel werd duidelijk dat de doelstelling voor onze gemeente breder ervaren wordt dan alleen een CO₂-rekensom

2.3 De term 'duurzaam' zorgt voor de gewenste verbreding van de ambitie

De pitches van de duurzame dorpen lieten een bredere blik zien dan die van het rekenen met energie-eenheden. Sociale duurzaamheid, maar ook thema's als water en voedsel gaan verder dan energie- of CO₂-neutraal. Om hier recht aan te doen is de toevoeging 'duurzaam' aan de ambitie nodig.

2.4 De ambitie laat ruimte voor het opereren vanuit de energie van de samenleving

Met het weglaten van een streefdatum verlaat de gemeente de rol van regisseur, die projecten en regels van bovenaf oplegt om resultaten in een bepaald jaar gerealiseerd te hebben.

3.1 Deze thema's zijn de basis voor het werk van de duurzame dorpen

De dorpen hebben in hun pitches laten zien dat binnen deze thema's de energie van de samenleving zit. Het volgen van deze thema's past bij het als gemeente willen aansluiten op ontwikkelingen in de gemeenschap.

3.2 De thema's omvatten zowel de lokale- als de regionale speerpunten

De lopende projecten van Dalfsen en overheden in regionaal verband zijn onder te brengen binnen één van de vier thema's. De wijziging zit hem in de focus. Het lopende uitvoeringsprogramma van de

gemeente levert met name op het gebied van woningisolatie 'meer van hetzelfde'. Overstappen naar de vier nieuwe thema's verbreedt de focus naar nog te ontginnen gebieden als voedsel en water.

4.1 Het faciliteren en ondersteunen van de duurzame dorpen past bij de veranderende samenleving

Voor een Duurzaam Dalfsen is inzet en samenwerking nodig tussen alle inwoners, bedrijven en de gemeente. De gemeente blijft hoofdverantwoordelijke voor de Dalfser doelstellingen. De duurzame inwonerinitiatieven en duurzame bedrijven vormen een kopgroep die acties bedenkt, uitvoert en deelt. Focus moet liggen op leuke, navolgbare en zichtbare voorbeelden.

De gemeente faciliteert met deskundigheid, financiële ondersteuning en (kennis)netwerken. In regionaal verband zijn we ambassadeur voor onze lokale initiatieven en nemen we de voortrekkersrol.

4.2 Minder regie, meer inspirerend partnerschap

Als inspirerend partner is een nadrukkelijker invulling van de voorbeeldfunctie als gemeente nodig. Tijdens de bijeenkomsten bleek dat vaak onzichtbaar blijft wat de gemeente zelf eigenlijk aan duurzaamheid doet. De gemeente Dalfsen geeft nadrukkelijker invulling aan de voorbeeldrol. We maken meer werk van het verduurzamen van ons beleid, gebouwen, beheer en onderhoud.

4.3 De gemeente werkt acties niet meer alleen uit, denk aan de duurzaamheidslening

Op de raadsagenda staat vanuit het lopende beleid het ontwikkelen van een nieuwe duurzaamheidslening. De gemeente gaat hierover - in de nieuwe rol als partner in plaats van regisseur - in gesprek met de duurzame dorpen. De werkwijze waarbij de gemeente iets bedenkt en daarna instemming van de bevolking vraagt vervalt.

5.1 De duurzame dorpen hebben gevraagd om een eigen jaarlijks budget

De pitches in Hoonhorst eindigden met het verzoek om budget van de gemeente, voor hun ideeën en plannen. Zo'n verzoek past bij de veranderende rol van gemeente en samenleving en het samenwerken als partners. In de Voorjaarsnota 2017 komt een voorstel voor het invullen van dit verzoek. De ideeën en plannen moeten een revoluerend karakter hebben.

5.2 Voor het blijven uitvoeren van gemeentelijke projecten is structureel geld nodig

De gemeente houdt verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de eigen projecten uit de uitvoeringsnota.

In de meerjarenprogramma's duurzaamheid werd financiering aangevraagd voor de komende periode. De dekking hiervan kwam uit de reserve milieu. Naar verwachting zou deze reserve toereikend zijn t/m 2017. De intentie was om daarna duurzaamheid regulier in de begroting op te nemen. Hierover beslist uw raad bij de Voorjaarsnota 2017.

Kanttekeningen

2.1 Een SMART-meetlat voor 'energie in balans' ontbreekt

CO2 is landelijk vanwege de meetbaarheid en goede indicatorfunctie als grootheid gekozen. Het toevoegen van het begrip 'energie in balans' maakt het meten en beoordelen van resultaten meer subjectief.

3.1 Aangehaakt blijven bij regionale ontwikkelingen wordt moeilijker

Onze thema's zijn breder dan de thema's van onze regionale partners. Hierdoor zal minder snel een eenvoudige overlap en samenwerking mogelijk zijn.

3.2 Het huidige inspanningsniveau op het gebied van het verduurzamen woningen komt onder druk

De afgelopen jaren heeft onze gemeente zich geprofileerd door verschillende succesvolle acties richting woningeigenaren. In regionaal verband liep Dalfsen daarmee in de voorhoede. De verbreding van de Dalfser ambitie laat minder ruimte voor focus op dit specifieke gebied.

4.1 Regie loslaten is wennen binnen regionale systemen die duurzaamheidseisen opleggen

De gemeente Dalfsen is geen eiland. We zijn onderdeel van een grotere samenleving, die eisen aan ons stelt. Ook op duurzaamheidsgebied. De provincie hanteert duurzaamheidsdoelen en kan daarvoor richting gemeenten dwingende instrumenten inzetten. De autonomie van Dalfsen als gemeente blijft alleen in stand als we voldoende presteren. Wanneer Dalfsen de regie rond duurzaamheid loslaat en er binnen onze gemeente onvoldoende meetbare resultaten worden neergezet, ontstaat hier een spanningsveld.

4.2 Binnen de nieuwe rolverdeling is het inpassen van de toezegging aan de raad voor het onderzoeken van het (opnieuw) inzetten van buurtwerkers voor het verduurzamen van woningen lastiger

In het verleden is in onze gemeente volop ervaring opgedaan met energieadviseurs die woningeigenaren persoonlijk een maatwerkadvies gaven voor het verduurzamen van de woning. Destijds werd de inzet van adviseurs vanuit de gemeente geregistreerd. De nieuwe rolverdeling tussen duurzame dorpen en gemeente maakt dat de dorpen leidend worden in het benaderen van woningeigenaren en niet de gemeente. De dorpen beschikken over de 'voelsprietten' die het juiste moment, de juiste doelgroep en de best passende manier bepalen. Of dat inderdaad een buurtwerker is en op welke manier die ingezet wordt, moet afgestemd worden met de dorpen.

5.1 Geld beschikbaar stellen laat minder ruimte voor invloed op te bereiken resultaten

In het verleden werd per project beoordeeld of gemeentelijk geld ingezet werd. Bij het beschikbaar stellen van een bedrag ineens verdwijnt de invloed op projectkeuzeniveau. Dat heeft als risico dat budget via de duurzame dorpen gaat naar zaken die een gemeente op integraal niveau minder belangrijk vindt. Binnen de verantwoordelijkheid die de gemeente heeft op alle maatschappelijke vlakken kan dat soms moeilijk uit te leggen zijn.

Alternatieven:

Oorspronkelijk meerjarenprogramma onveranderd laten

In het najaar van 2015 heeft het college uw raad een meerjarenprogramma voorgelegd dat voortborduurde op de huidige koers. Het is mogelijk op de oude voet verder te gaan, met de bijbehorende doelstellingen en acties.

Duurzaamheid:

Het doel van duurzaamheidsbeleid is toe te werken naar een Duurzaam Dalfsen. Het draagt daarmee volledig bij aan de duurzaamheidscriteria. In een uitvoeringsplan zullen projecten worden uitgewerkt die bijdragen aan het halen van de doelstellingen.

Financiële dekking:

De afgelopen jaren zijn het duurzaamheidsbeleid en duurzaamheidsmaatregelen betaald vanuit de reserve Milieu. Deze reserve is naar verwachting eind 2017 op. Om een structureel duurzaamheidsbeleid mogelijk te maken is een jaarlijks bedrag in de begroting noodzakelijk. De omvang van dit bedrag wordt ingeschat tussen €200.000 en €300.000 per jaar. Hierbij is rekening gehouden met huidige ambtelijke inzet, nieuwe projecten door verbreding van de thema's en budget voor de duurzame dorpen. In het voorjaar van 2017 is meer inzicht in de uitvoering en zal een nadere onderbouwing worden voorgesteld in de Voorjaarsnota 2017.

Communicatie:

De kadernotitie is besproken met de duurzame dorpen. Wanneer uw raad instemt met de nieuwe koers uit de kadernotitie maken we dat voor alle inwoners bekend via Kernpunten en de website. Als het uitvoeringsprogramma klaar is, krijgt dat meer aandacht. Denk aan een thema-editie van de duurzaamheidskrant, die huis-aan-huis bezorgd wordt. De eerste stappen voor zo'n krant zijn inmiddels gezet.

Vervolg:

Met deze kadernotitie wordt een denkrichting/visie gegeven voor de komende jaren, als opbrengst van de gehouden werkconferenties. Hiermee geeft de raad een principerichting voor de nieuwe koers. Na vaststelling van de kadernotitie volgt een beleidsplan en een uitvoeringsprogramma, waarin het nieuwe beleid in detail wordt uitgewerkt in projecten en bijbehorende financiering. Dit wordt gepland voor het 1^e kwartaal 2017.

Bijlagen:

Kadernotitie Duurzaam Dalfsen

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. H.C.P. Noten

de gemeentesecretaris- alg.directeur,
drs. J.H.J. Berends

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 oktober 2016, nummer 517;

overwegende

dat de gemeenteraad in november 2015 besloten heeft het voorstel voor het Meerjarenprogramma 2016-2019 niet vast te stellen,

dat in plaats daarvan in 2016 drie werkconferenties met de duurzame dorpen zijn georganiseerd,

dat de opbrengsten van die werkconferenties zijn verwerkt in de kadernotitie Duurzaam Dalfsen – Energie in balans.

b e s l u i t :

1. De kadernotitie Duurzaam Dalfsen vast te stellen.
2. Ambitie 'Dalfsen CO2-neutraal in 2025' te verbreden naar 'Energie duurzaam in balans', zonder streefdatum.
3. In te stemmen met energie, mobiliteit, voedsel, water als hoofdthema's voor het Dalfser duurzaamheidsbeleid.
4. In te stemmen met de veranderende rol van de gemeente: van regisseur naar faciliterende partner en ondersteuner.
5. De financiële consequenties te verwerken in de Voorjaarsnota 2017

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering 28 november 2016.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
drs. H.C.P. Noten

de griffier,
drs. J. Leegwater